

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Jozefa Štefanku a členiek JUDr. Ivany Izakovičovej a JUDr. Anny Petruľákovej v právnej veci žalobcu: **Ing. A. Š. – V., IČO: X., D., B.,** zast. K., s. r. o., B., proti žalovanému: **A. – S., a. s., IČO: X., D., B., o zaplatenie 300 000,- Sk s prísl.,** na odvolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 07. 10. 2010 č. k. 60Cb 23/1997 – 200, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 07. 10. 2010 č. k. 60 Cb 23/1997 – 200 **m e n í** tak, že žalobu **z a m i e t a.**

Žalobca je povinný zaplatiť žalovanému náhradu trov prvostupňového a odvolacieho v sume 514,51 eur do troch dní.

O d ô v o d n e n i e:

Žalobca sa žalobou z 22. 02. 1995, podanou pôvodne na Obvodný súd Bratislava I a neskôr postúpenou Krajskému súdu v Bratislave domáhal voči žalovanej zaplatenia sumy 300 000,- Sk s príslušenstvom titulom plnenia z poisťnej zmluvy za poisťnú udalosť. Žalobu odôvodnil tým, že dňa 22. 09. 1994 v čase od 2.30 hod. do 6.00 hod. sa neznámy páchatel'

vlámal do priestorov kancelárie v jeho prevádzkarni tak, že do nej násilne vnikol cez chodbové okno, vypáčil uzamknutý písací stolík, z ktorého zobral kľúče a nimi odomkol trezor, z ktorého odcudzil finančnú hotovosť 378 200,- Sk, 252 kusov stravných lístkov a fotoaparát značky Carena. Celkovo tak žalobcovi spôsobil škodu vo výške 393 350,- Sk. Uznesením ČVS: VP-2586/94 zo dňa 17. 11. 1994 vyšetrovateľ OÚV Bratislava I vec odložil, nakoľko sa nepodarilo zistiť skutočnosti oprávňujúce vykonať trestné stíhanie voči určitej osobe. Žalobca žalovanému písomne oznámil poistnú udalosť a predložil mu doklady potrebné pre ustálenie základu a výšky poistného plnenia a naposledy listom zo dňa 02. 02. 1995 označeným ako pokus o zmier ho vyzval na uspokojenie jeho nároku. Žalovaný na výzvu nereagoval, a preto že sa dostal do omeškania s poistným plnením, žalobca si podľa 797 ods. 3 Obch. zák. uplatnil aj úroky z omeškania vo výške 22 % zo žalovanej sumy počnúc dňom 18. 02. 1995.

Žalovaný navrhol žalobu zamietnuť ako predčasne podanú. Argumentoval tým, že mu žalobca nepredložil účtovné doklady, preto nemohol ukončiť šetrenie potrebné na zistenie rozsahu povinnosti plniť. Poistná udalosť je u žalovaného evidovaná pod č. 41-18618/50 a bola pridelená na vybavenie likvidátorovi p. M. B., ktorý dňa 29.11.1994 spolu s ďalšou pracovníčkou poisťovne Ing. O. vykonali u žalobcu ohliadku a žiadali od neho predloženie peňažného denníka, pokladničnej knihy a evidencie stavu majetku s inventúrnou knihou. Žalobca spolu s ekonómkou uviedli, že požadované doklady nemôžu predložiť, pretože sa nachádzajú v S. v D. Pracovníci poisťovne ešte v ten istý deň navštívili predmetnú pobočku, avšak potrebné doklady tam nenašli. Túto skutočnosť S., a.s. potvrdila aj písomne listom zo dňa 02. 12. 1995.

Súd prvého stupňa vo veci vykonal dokazovanie výsluchom žalobcu a svedkov Ing. A. O., M. B. a M. D.

Žalobca na pojednávaní dňa 29. 05. 1995 uviedol, že v čase keď sa mu ohlásili pracovníci poisťovne na ohliadku, zapožičal pokladničnú knihu aj s peňažným denníkom S., a. s. kvôli úveru. O dva dni si pre knihu prišiel a dal si z nej urobiť fotokópie. Poprel, že by pracovníci poisťovne od neho žiadali nejaké doklady. Likvidátor poistnej udalosti p. B. sa mal už vtedy vyjadriť, že poisťovňa nič nezaplatí.

Svedkyňa O. vypovedala, že ako pracovníčka poisťovne bola prítomná na účtovnom došetrení poisťnej udalosti, ktorá bola pridelená na likvidáciu p. B., nakoľko je ekonómka a vyzná sa v účtovníctve. Žalobca totiž doložil iba fotokópiu výpisu z pokladničnej knihy a bolo potrebné overiť v účtovnej evidencii, či sú peniaze evidované v účtovnom denníku a fotoaparát v hmotnom majetku. Poukázala na to, že polícia iba potvrdí to, čo poškodený nahlási. Pokladničná kniha musí byť zaevidovaná v účtovníctve a musia byť pripojené účtovné a daňové doklady. Pri návšteve žalobcu za prítomnosti jeho účtovníčky im bolo oznámené, že všetky doklady museli odovzdať S. v D. Tam im povedali, že také doklady sa u nich nemôžu nachádzať a nech si dajú písomný dotaz. Listom zo dňa 02. 12. 1994 im S., a. s. oznámila, že požadované listiny sa u nich nenachádzajú. Tým celá záležitosť pre ňu skončila a ďalej sa prípadom zaoberal p. B. ako likvidátor. Na otázku súdu, či teraz predložené doklady postačujú, svedkyňa odpovedala, že až po roku bol predložený peňažný denník podnikateľa, ktorý ale nevyzerá tak, ako by mal vyzeráť. Je to na počítači opísané to, čo bolo v pokladničnej knihe. Nemožno ho rešpektovať, nakoľko nie je podložený dokladmi. V dispozíciách pre likvidáciu poisťných udalostí majú stanovené, aké doklady majú požadovať, a to platné daňové účtovné doklady, ktoré sa nedajú zmeniť.

Likvidátor poisťnej udalosti vypovedal, že poisťná udalosť sa stala v septembri 1994, nahlásená bola v októbri. Dopredu sa ohlásili u žalobcu, že prídu vykonať ohliadku, aby žalobca mohol informovať ekonómku. Žiadali od neho doklady, aby mohli skontrolovať výšku odcudzenej finančnej sumy. Išlo o pokladničný denník a inventúrne knihy, o ktorých im žalobca tvrdil, že sú v S. v D. Tam im povedali, že doklady nemajú, a aby si dali písomnú žiadosť. Na jej základe im oznámili, že doklady žalobcu sa u nich nenachádzajú. Preto nemohli žalobcovi nič plniť. Dokladom, ktoré im žalobca priniesol po roku od poisťnej udalosti vo fotokópii, likvidátor nedôveruje. Sú to iba tri listy z peňažného denníka a nie je ich s čím porovnať, nie sú to všetky doklady, sú tam iba spočítané položky. Podľa svedka po roku sa dá ťažko prešetriť výška škody, lebo hotovosť trvá iba jeden deň.

Na otázku právneho zástupcu žalobcu, prečo od žalobcu neskôr nežiadali predloženie dokladov, svedok odpovedal, že preto, lebo po týždni – dvoch sa nedá preukázať hotovosť. Poukázal tiež na to, že trezor nebol v uzamknutej miestnosti.

Ekonomka žalobcu vypovedala, že v noci pred krádežou odchádzali so žalobcom z prevádzkarne ako poslední. Ráno jej žalobca telefonoval, že došlo ku krádeži a že volal políciu. Keď prišla do práce, policajti tam už boli. Vyčíslenie škody robila ona, podľa prvotnej evidencie a dokladov, ktoré mali k dispozícii. Hotovosť mali v trezore pre prípad, že by sa muselo niečo nakúpiť. Majú otvorené do 01.00 hod., preto nemali hotovosť kam dať. Z dokladov mu ukázali všetko, čo sa v podniku nachádzalo. Potvrdila, že p. B. si pýtal peňažný denník, ktorý ale nebol k dispozícii.

Na návrh žalobcu súd nariadil dokazovanie znalcom z oboru ekonómie hospodárstva. V zmysle rozhodnutia súdu mal znalec vypracovať písomný znalecký posudok k týmto otázkam: 1./ Či odcudzená hotovosť a stravné lístky, ktoré sa v čase poistnej udalosti mali nachádzať v trezore, sú vyznačené v účtovnej evidencii? 2./ Uveďte presnú výšku peňažnej hotovosti podľa účtovnej evidencie, ktorá sa v čase krádeže v trezore nachádzala. Znalec Ing. L. R. v písomnom znaleckom posudku na prvú otázku odpovedal tak, že v účtovníctve žalobcu sa nachádzajú rozdielne sumy pokladničnej hotovosti k 22. 09. 1994, a to v peňažnom denníku 346 665,30 Sk a v pokladničnej knihe 341 093,70 Sk. Stravné lístky, ktoré sa mali v čase poistnej udalosti nachádzať v trezore, nie sú ani jedinou zmienkou uvedené v účtovníctve. Ich hodnota bola zahrnutá v tržbách hotovosti. Pri evidencii tržby, resp. pri odvádzaní tržby účtujúcimi čašníkmi zodpovednému pracovníkovi neboli na príjmových dokladoch uvádzané tržby v hotovosti (peniaze) a tržby v hodnote stravných lístkov. Za daných okolností považoval znalec existenciu stravných lístkov v hodnote 7 560,- Sk za nepreukázateľnú. Na druhú otázku znalec odpovedal tak, že po zaúčtovaní všetkých účtovných dokladov (príjmové a výdavkové pokladničné doklady, paragóny, faktúry a iné platobné doklady) dospel k záveru, že účtovne mali byť v pokladni žalobcu peniaze v sume 339 911,60 Sk. Či sa v trezore v čase krádeže skutočne nachádzali, potvrdiť nevedel. Znalec mal k dispozícii tieto účtovné doklady: peňažný denník z r. 1994 (počítačová zostava, program JUK), pokladničná kniha z r. 1994, kniha pohľadávok a záväzkov, zoznam HIM a DHIM a inventarizácia majetku k 31. 12. 1994. Aby dokázal odpovedať na otázku súdu, aká hotovosť sa mala v noci z 21. na 22. septembra 1994 nachádzať v pokladni žalobcu, musel znalec chronologicky zaúčtovať všetky príjmové a výdavkové pokladničné doklady. Účtovný program jednoduchého účtovníctva JUK, ktorý žalobca používal, totiž neuvádzal denné zostatky v hotovosti. Nebolo teda možné po vytlačení peňažného denníka získať stav k ľubovoľnému dátumu ale len pri ukončení účtovania na konci obdobia, v danom prípade sa

tak stalo k 31. 12. 1994. Znalec tiež poukázal na to, že pri tak závažnej udalosti ako je krádež finančnej hotovosti mala byť vykonaná mimoriadna účtovná uzávierka resp. inventarizácia peňažných prostriedkov. Konštatoval porušenie ustanovení § 19 ods. 1 a 2 a § 29 ods. 1 a 3 zákona č. 563/1991 Zb., pretože podnikateľ nevykonával štvrťročne inventarizáciu peňažných prostriedkov v hotovosti. Znalec zistil aj ďalšie nedostatky, ktoré podľa neho spochybňujú hodnovernosť účtovníctva, a to:

čísla dokladov uvedené v peňažnom denníku nesúhlasia s číslami uvedenými na príjmových a výdavkových pokladničných dokladoch, resp. nie sú rozlíšené účtovné pokladničné a bankové doklady,

- účtovné záznamy nie sú vykonávané chronologicky,
- peňažný denník nenadväzuje na pokladničnú knihu ani na účtovné doklady,
- v označovaní výdavkových pokladničných dokladov nie je systém, účtovanie sa podľa názoru znalca uskutočňovalo so značným časovým odstupom,
- pokladničná kniha nespĺňa predpísané formálne náležitosti a podľa názoru znalca s ňou bolo manipulované.

Žalovaný sa k vypracovanému znaleckému posudku vyjadril tak, že hotovosť 341 093,70 Sk nebola znaleckým posudkom dokázaná. Dokázaná bola len suma 339 911,60 Sk, avšak podľa dodatočne spracovanej evidencie, ktorá v čase likvidácie poisťovnej udalosti nebola k dispozícii. Na základe konštatovaných nedostatkov v účtovných dokladoch žalovaný nemôže akceptovať ani túto sumu, pretože znalec sa k nej dopracoval až po tom, čo si doklady chronologicky zaúčtoval sám. Podľa žalovaného nie je možné, aby žalobca vedel určiť sumu, ktorá mu bola odcudzená z trezora, keďže použitý program neuvádzal denné zostatky v hotovosti a ku dňu krádeže nebola vykonaná uzávierka, ani povinná mimoriadna účtovná závierka, ani inventarizácia peňažných prostriedkov. Ak si aj žalovaný pamätal, že tam taká suma bola, nestačí to na to, aby poisťovňa uznala, že išlo peniaze z podnikateľskej činnosti. Mohli to byť odložené peniaze zamestnancov, ktoré však nie sú kryté poistením. Žalovaný neakceptoval ani sumu 29 500,- Sk, podľa pokladničnej knihy malo ísť zálohu na rôzne akcie. Táto suma nie je podchytená v účtovnej evidencii a nebola predmetom znaleckého skúmania. Žalovaný rovnako neuznal ani žiadosť o náhradu 252 ks stravných lístkov v hodnote 30,- Sk, pretože zo znaleckého posudku vyplynulo, že v roku 1994 neboli zaúčtované žiadne ceniny. Podľa žalovaného neexistuje žiadny dôkaz, že tieto stravné lístky patrili poistenému. Mohli ich tam mať odložené jeho zamestnanci a v takom prípade by neboli kryté poistením.

Fotoaparát ako súkromný majetok žalobcu tiež nie je krytý poistením. Žalovaný žiadal, aby súd na ďalšie pojednávanie predvolal znalca, neskôr od tejto požiadavky upustil s poukazom na to, že jeho pripomienky sú totožné so zisteniami znalca a žiadal žalobu zamietnuť.

Žalobca sa k záverom znalca v písomnej forme nevyjadril. Na pojednávaní dňa 04. 04. 2005 vystúpil právny zástupca žalobcu, ktorý uviedol, že sa v plnom rozsahu pridržiava žalobného návrhu. Podľa neho je nesporné, že poistná udalosť nastala, a teda je daný právny základ na poistné plnenie. Oznamenie termínu inventarizácie po krádeži, na ktorej má poisťiteľ právo sa zúčastniť, nie je podľa neho podmienka, bez splnenia ktorej nemôže nastať poistné plnenie. Sporná je len výška nároku, ktorú na základe predložených dokladov zrekonštruoval znalec s tým, že škoda je podľa znaleckého posudku 391 911,- Sk. K tvrdeniu žalovaného, že doklady potrebné pre vyčíslenie škody neboli v S., sa vyjadril tak, že tieto mohli byť buď na polícii alebo u žalovaného, keďže súčasne prebiehalo vyšetrowanie v trestnej veci ako aj vyšetrowanie u žalovaného. Zo strany žalobcu teda nešlo o úmyselné konanie.

Po tomto dokazovaní prvostupňový súd rozsudkom zo dňa 07. 04. 2005 č. k. 60Cb 23/97 – 112, žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 300 000,- Sk istiny s 22 % úrokom z omeškania od 18. 02. 1995 do zaplataenia, súdny poplatok 12 000,- Sk a trovy právneho zastúpenia 38 712,- Sk, všetko do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia. Doplňujúcim rozsudkom (č. l. 113) súd zaviazal žalovaného zaplatiť na účet súdu náklady znalečného v sume 2 730,- Sk. V odôvodnení rozhodnutia sa súd v celom rozsahu stotožnil s argumentáciou právneho zástupcu žalobcu a takmer doslova ju prevzal.

Proti tomuto rozhodnutiu podal žalovaný v lehote odvolanie, ktorým žiadal rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie, alebo žalobu zamietnuť z dôvodu nepreukázania nároku žalobcu na poistné plnenie. Namietal voči výroku súdu o tom, že je nesporné, že poistná udalosť nastala, a teda je daný právny základ na poistné plnenie. Žalovaný naopak po celý čas v konaní tvrdil, že žalobca vierohodne nepreukázal odcudzenie peňažných prostriedkov. Poukazoval tiež na to, že žalobcom používaný program jednoduchého účtovníctva neuvádzal denné zostatky hotovosti a ku dňu krádeže nebola vykonaná uzávierka, ani povinná mimoriadna závierka, ani inventarizácia peňažných prostriedkov. Aj znalec vo vypracovanom posudku konštatoval nedostatky v účtovných dokladoch a výslovne uviedol, že záznamy v pokladničnej knihe sú pre neho nedôveryhodné,

vzhľadom na evidentnú manipuláciu s ňou. Súd napriek tomu akceptoval znalcom vyčíslenú predpokladanú sumu finančnej hotovosti 339 911,60 Sk, ku ktorej sa tento dopracoval chronologickým zúčtovaním predložených dokladov, ktorých dôveryhodnosť však v posudku spochybňoval. Žalovaný vyjadril názor, že znalecký posudok len predpokladá možnú prípustnú sumu finančnej hotovosti, avšak z dodatočne spracovanej účtovnej evidencie, ktorú žalovaný spochybňuje a neakceptuje, vzhľadom na skutočnosti zistené znalcom. Podľa žalovaného nárok na poistné plnenie v zmysle zmluvných dojednaní, teda účtovne, preukázaný nebol. Žalovaný namietal aj voči úroku z omeškania, ktorý súd žalobcovi priznal v zmysle podaného návrhu, pričom vychádzal z nesprávneho právneho záveru a tento oprel o ustanovenia § 369 a 502 Obch. zák. Aj keby došlo k omeškaniu, žalobcovi nepatrí úrok z omeškania od 18. 02. 1995, pretože doklady potrebné k posúdeniu práva na poistné plnenie predložil až dňa 11. 09. 1995.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 60Cb 23/97 – 112 zo dňa 07. 04. 2005 v spojení s doplňujúcim rozsudkom č. k. 60Cb 23/97 – 113 zo dňa 07. 04. 2005 svojím rozsudkom z 8. marca 2006 č. k. 2Obo 337/2005 - 171 zmenil tak, že žalobu zamietol. Odvolací súd konštatoval, že podľa vložky č. 4 k poistnej zmluve č. 746-566-695/15, ktorou žalobca poistil pokladničnú hotovosť v trezore na poistnú sumu 300 000,- Sk, bol žalobca povinný súčasne s oznámením poistnej udalosti polícii prizvať k vykonaniu ohliadky aj povereného pracovníka poisťiteľa a oznámiť termín, kedy vykoná inventúru, pričom poisťiteľ mal právo sa inventúry zúčastniť. Súd prvého stupňa skúmal len splnenie druhej uvádzanej povinnosti, avšak túto nepovažoval za podmienku, bez splnenia ktorej nemôže nastať poistné plnenie. Podľa odvolacieho súdu je tento názor súdu prvého stupňa nesprávny a nemá oporu v zákone. Odvolací súd poukázal na to, že poistné podmienky podľa § 788 ods. 2 OZ sú podstatnou obsahovou náležitosťou poistnej zmluvy a ich nezačlenenie do poistnej zmluvy by znamenalo jej absolútnu neplatnosť. Z toho podľa názoru odvolacieho súdu vyplýva, že zistenie ich splnenia tvorí základnú podmienku rozhodnutia o poistnom plnení. Ak žalobca nesplnil svoje povinnosti z poistnej zmluvy, nemožno žalovaného zaviazať na poistné plnenie. Zapojenie znalca do posúdenia výšky peňažnej hotovosti a iných hodnôt, ktoré sa mali nachádzať v čase krádeže v trezore poistenca, považoval odvolací súd za neúčelné. Dôkazom toho je aj samotný znalecký posudok, ktorého obsah ako aj vyjadrenia znalca svedčia o tom, že skutkové okolnosti, z ktorých znalec vychádzal, neumožňovali vypracovanie presvedčivého znaleckého

posudku. Vypracovaný znalecký posudok a jeho záver, ktorý sám znalec považuje za nehodnoverný, nie je možné použiť ako dôkaz výšky nároku, ale naopak je dôkazom, že aj keby žalobca oznámil žalovanému termín inventarizácie a žalovaný by sa jej zúčastnil, zistilo by sa, že ju pre nedostatok riadneho vedenia účtovníctva a manipulovania s účtovnými dokladmi nemožno zodpovedne vykonať. Na základe takto zisteného skutkového stavu odvolací súd dospel k záveru, že žalobca nepredložil hodnoverný dôkaz o tom, že pri nahlásenej poistnej udalosti došlo k odcudzeniu finančných prostriedkov, pretože v zmysle poistných podmienok neprizval poisťiteľa k vykonaniu ohliadky a nevykonal inventarizáciu po poistnej udalosti, ktorej termín mal oznámiť žalovanému.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie. Namietal, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. c/ OSP). Navrhoval, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Odvolací súd podľa názoru dovolateľa posúdil vec po právnej stránke nesprávne, keď zo skutočnosti, že žalobca ako poistený neprivolal k inventúre svojho majetku po poistnej udalosti zástupcu žalovaného, vyvodil, že mu nevznikol nárok na poistné plnenie. Následkom porušenia zmluvne prevzatej povinnosti môže byť pri splnení ďalších predpokladov vznik nároku na náhradu škody, avšak takýmto následkom nemôže byť odmietnutie poskytnutia poistného plnenia alebo zánik nároku na poistné plnenie. Nárok na poistné plnenie vzniká poistenému v zmysle kogentných zákonných ustanovení, ak nastane náhodná udalosť v zmluve bližšie označená, pričom žiaden právny predpis nespája zánik takéhoto nároku s porušením povinností zo strany poisteného. V súvislosti s porušením povinností poisteného pozná zákon iba oprávnenie poisťovne primerane znížiť poistné plnenie (§ 799 OZ) a právo odmietnuť poistné plnenie v prípadoch špecifikovaných v § 802 OZ. V danej veci nebolo nikdy pochybné, že došlo k náhodnej udalosti, s ktorou je spojený vznik nároku žalobcu na poistné plnenie a na druhej strane nebolo preukázané a ani tvrdené porušenie takých povinností zo strany žalobcu ako poisteného, ktoré by mohli mať za následok právo poisťovne znížiť alebo odmietnuť poistné plnenie. V doplnení dovolania zo dňa 04. 05. 2009 žalobca opätovne poukázal na to, že vznik poistnej udalosti bol v konaní preukázaný a nie je medzi účastníkmi konania sporný. Sporná bola iba výška poistného plnenia. Táto bola preukázaná výpoveďami žalobcu, svedkyne D., znaleckým posudkom a vyplývala aj z dokladov predložených žalobcom žalovanému. Hoci odvolací súd spochybnil závery znaleckého posudku, nehodnovernosť ďalších dôkazných prostriedkov resp. dôkazov

nenamietal. V konaní zároveň nebol predložený žiadny dôkaz, ktorý by tvrdenú výšku škody spôsobenej poistnou udalosťou vyvrátil. Prvostupňový rozsudok je vecne správny, lebo vznik nároku na poistné plnenie je nesporný, výška tohto nároku bola žalobcom v konaní preukázaná, dokazovanie ako celok nebolo spochybnené žalovaným ani odvolacím súdom a nebolo preukázané splnenie žiadnej z podmienok pre nepriznanie poistného plnenia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací uznesením č. k. 1OboV/62/2007 – 171 zo dňa 30. 11. 2009 dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu č. k. 2Obo 337/2005 - 136 zrušil a tak isto aj rozsudok súdu prvého stupňa a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Za predčasný a nemajúci oporu vo vykonanom dokazovaní považoval záver odvolacieho súdu, podľa ktorého žalobca nepredložil hodnoverný doklad o tom, že pri poistnej udalosti došlo k odcudzeniu finančných prostriedkov. Súd prvého stupňa naopak na základe ním vykonaného dokazovania dospel k záveru, že poistná suma 300 000,- Sk sa v čase poistnej udalosti v trezore nachádzala a bola odcudzená. Ak bol odvolací súd toho názoru, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, mal podľa § 213 ods. 2 OSP dokazovanie v potrebnom rozsahu opakovať. Za nesprávny tiež označil názor odvolacieho súdu, podľa ktorého ak si žalobca nesplnil povinnosti z poistnej zmluvy, nemožno žalovaného zaviazať na poistné plnenie. Takýto názor nemá oporu v poistnej zmluve, ani v platnom právnom poriadku. Porušenie povinností zo strany žalobcu by podľa dovolacieho senátu mohlo viesť iba k zníženiu poistného plnenia. Preto dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a zrušil aj rozhodnutie súdu prvého stupňa, pretože ani jeho skutkové závery nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní. Súd prvého stupňa sa podľa neho nedostatočne vypořiadal so závermi znaleckého posudku. Keďže znalec mal výhrady voči spôsobu vedenia účtovníctva zo strany žalobcu, bolo potrebné sa s nimi kvalifikovane vypořiadat' vypočutím znalca, nariadením kontrolného znaleckého dokazovania, prípadne vykonaním ďalšieho dokazovania. Odôvodnenie rozsudku prvostupňového súdu je podľa názoru dovolacieho senátu natoľko stručné, že je vlastne nepreskúmateľné, a preto ho mal zrušiť už odvolací súd.

Na pojednávaní dňa 07. 10. 2010 súd prvého stupňa opätovne vypočul žalobcu, jeho právneho zástupcu a zástupcu žalovaného. Právny zástupca žalobcu poukázal na to, že v zmysle odôvodnenia rozhodnutia dovolacieho súdu je nesporné, že poistná udalosť nastala. Tiež z neho vyplýva, že nie sú dané podmienky pre odmietnutie poistného plnenia. Sporná je

iba výška poistného plnenia, ktorá ale nebola preukazovaná iba znaleckým posudkom, ale aj výpoveďami žalobcu a svedkyne D. Znaleckým posudkom boli zistené nedostatky v účtovníctve žalobcu, tieto však znalcovi nebránili v tom, aby vyčíslil hotovosť, ktorá sa mala v trezore nachádzať. Znalec rekonštrukciou účtovných dokladov zistil nejakú sumu a táto sa veľmi nelíšila od súm peňažnej hotovosti, ktorá sa mala v trezore nachádzať podľa peňažného denníka a pokladničnej knihy. Vypočutiu znalca sa žalobca nebráni, len sa domnieva, že s časovým odstupom 16 rokov sa znalec nebude vedieť relevantne vyjadriť. Vypracovanie kontrolného znaleckého posudku však považuje za nevhodné prípadne až nemožné. Poukázal tiež na to, že aj keby neboli v účtovníctve žalobcu zistené žiadne nedostatky, samotný znalecký posudok nepreukazuje, či sa nejaká hotovosť v trezore nachádzala alebo nie. Práve preto bola táto skutočnosť podporená aj svedeckými výpoveďami.

Zástupkyňa žalovaného nesúhlasila s tvrdením právneho zástupcu žalobcu, že suma odcudzenej peňažnej hotovosti bola preukázaná svedeckými výpoveďami. Hodnovernými dokladmi preukazujúcimi výšku odcudzenej hotovosti mali byť účtovné doklady žalobcu. Poukázala na vyjadrenia žalovaného k znaleckému posudku zo dňa 20. 03. 1997 a 09. 12. 1998. Chýbajúce doklady a to, že žalobca po krádeži nevykonal uzávierku ani povinnú mimoriadnu inventarizáciu peňažných prostriedkov je podľa nej tou podstatnou skutočnosťou, ktorá bránila žalovanému ukončiť šetrenie poistnej udalosti. Žalobca podľa nej neunesol dôkazné bremeno, nakoľko od vzniku poistnej udalosti nebol schopný (okrem svedeckej výpovede) preukázať, že sa v čase krádeže nachádzali v trezore finančné prostriedky a v akej výške. Svedecké výpovede žalobcu a pani D. nepovažovala za dostatočný dôkaz.

Žalobca podľa zápisnice na pojednávaní zrekapituloval svoj názor na súdne konanie a skutkový stav popísal tak, ako si ho za tie roky pamätal, súd však jeho prednes neprotokoloval.

Nasledujúcim rozsudkom žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi 9 958,18 eur spolu s 22 % úrokom z omeškania od 15. 02. 1995 do zaplatenia a k rukám jeho právneho zástupcu zaplatiť náhradu trov konania. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že súd prvého stupňa dospel k záveru, že vypočutie znalca by na zistenom skutkovom stave obsiahnutom v znaleckom posudku nemohlo nič zmeniť. Prihliadol pritom na dobu, kedy poistná udalosť nastala a zistenie, že k vypracovaniu kontrolného znaleckého posudku nie sú relevantné

podklady. Podľa názoru prvostupňového súdu, žalobca v zmysle § 799 ods. 2 OZ bez zbytočného odkladu žalovanému oznámil, že nastala poistná udalosť, podal vysvetlenie o jej vzniku a ak aj nepredložil potrebné doklady, tento nedostatok bol konvalidovaný znaleckým posudkom. Pochybnosti žalovaného o tom, či sa v čase krádeže finančná hotovosť skutočne nachádzala v trezore, neboli v konaní žiadnym spôsobom preukázané. Žalovaný tiež súdu nepreukázal, že využil oprávnenie podľa § 798 OZ primerane znížiť plnenie z poistnej zmluvy. Na základe takto zisteného skutkového stavu súd uznal nárok žalobcu za oprávnený.

Proti tomuto (napadnutému) rozsudku podal žalovaný odvolanie. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne, a to z dôvodu neunesenia dôkazného bremena žalobcom. Rozhodnutie prvostupňového súdu označil za bezprávne, keďže tento rozhodol vo veci bez predloženia dôkazov svedčiacich o tvrdených skutočnostiach. Žalobca podľa neho nielenže nevedel preukázať výšku hotovosti, ktorá sa mala v čase krádeže v trezore nachádzať, ale nevedel ani preukázať, že sa vôbec v trezore nejaká hotovosť nachádzala, lebo nemal žiadnu účtovnú evidenciu, ktorá by pohyb peňazí v prevádzke preukazovala. Znalecký posudok vypracovaný Ing. L. R., ktorý určil, že účtovne mali byť v pokladni žalobcu v čase krádeže peniaze v sume 339 911,60 Sk, nie je podľa žalovaného dôkazom, na základe ktorého by súd mohol vo veci rozhodnúť. Nesúhlasil ani s odôvodnením súdu, že jeho pochybnosti o tom, či sa v čase krádeže finančná hotovosť skutočne nachádzala v trezore, neboli v konaní žiadnym spôsobom preukázané, poukazujúc na to, že dôkazné bremeno bolo na žalobcovi. Namietal tiež voči názoru súdu, podľa ktorého žalovaný nepreukázal, že využil oprávnenie podľa § 798 OZ primerane znížiť plnenie z poistnej zmluvy. Žalovaný tak nemohol urobiť, pretože doposiaľ neukončil vyšetrovanie poistnej udalosti, ktorú skutočnosť súd zrejme opomenul. Žalovaný si vyžiadal od žalobcu doklady potrebné k likvidácii poistnej udalosti, ktoré mu žalobca nepredložil, a teda výšku plnenia nepreukázal. Aj priznanie úrokov z omeškania považoval žalovaný za v rozpore s platným právom. Namietal, že nemohol byť v omeškaní od 15. 02. 1995, keď podľa názoru súdu nepredloženie potrebných dokladov bolo konvalidované znaleckým posudkom, doručeným žalovanému až v auguste 1996. Súd žalovaného zaviazal na úhradu úrokov z omeškania podľa § 369 ods. 1 Obch. zák., hoci sporové strany nikdy neboli v obchodnom vzťahu. Právny vzťah medzi žalobcom a žalovaným sa spravuje ustanoveniami OZ, ktoré upravujú poistnú zmluvu.

Žalobca sa prostredníctvom svojho právneho zástupcu vyjadril k odvolaniu žalovaného tak, že navrhol rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť. Namietal voči tvrdeniu žalovaného, že žalobca neunesol dôkazné bremeno. Poukázal na to, že na pojednávaní dňa 07. 10. 2010 žalobca podrobne opísal skutkový stav spôsobom, ktorý nevyvolával pochybnosti o pravdivosti jeho tvrdení a jeho výpoveď nebola v rozpore s inými vykonanými dôkazmi. Podľa právneho zástupcu žalobcu sa všetky vo veci vykonané dôkazy navzájom podporujú a dopĺňajú. Nárok žalobcu mal súd za preukázaný už v skoršom rozhodnutí, ktorým žalobe vyhovel. Dovolací súd jeho rozhodnutie zrušil len pre nepreskúmateľnosť. Ak by mala platiť argumentácia žalovaného, že vykonanými dôkazmi nebola preukázaná výška finančných prostriedkov v trezore v čase krádeže, potom by to znamenalo, že túto skutočnosť by nebolo možné preukázať nikdy a poistenie vecí pre prípad krádeže by nemalo žiadny zmysel. Aj keby totiž znalec dospel k jednoznačnému záveru o výške hotovosti, vždy by iba určil sumu, ktorá „mala byť“ v trezore v čase krádeže. Za nedôvodnú a právne bezvýznamnú označil žalobca argumentáciu žalovaného, podľa ktorej súd nesprávne konštatoval, že žalovaný nevyužil svoje právo poistné plnenie primerane znížiť podľa § 798 OZ. Aplikácia citovaného ustanovenia ako aj § 799 ods. 3 OZ je v danom prípade vylúčená, pretože pre ňu neboli splnené podmienky. Skutočnosť, že ani po 16 rokoch od poistnej udalosti žalovaný neukončil jej vyšetrovanie (ktoré mal v zmysle § 797 ods. 3 urobiť bezodkladne), nemôže byť na ujmu žalobcu. Za nedôvodné označil žalobca tiež odvolanie žalovaného v časti, ktorá sa týkala príslušenstva pohľadávky. Prvostupňový súd podľa žalobcu postupoval správne, keď mu priznal úroky z omeškania vo výške určenej podľa Obchodného zákonníka, keďže účastníci konania boli v čase uzavretia poistnej zmluvy podnikateľmi a zmluvu uzavreli v súvislosti s výkonom ich podnikateľskej činnosti. Hoci je poistná zmluva upravená iba predpismi občianskeho práva, na súvisiacu úpravu vzťahov medzi účastníkmi (vrátane úpravy úrokov z omeškania) sa podľa § 261 ods. 6 Obch. zák. vzťahuje Obchodný zákonník. Prvostupňový súd podľa žalobcu postupoval správne, keď zaviazal žalovaného na platenie úrokov z omeškania od splatnosti poistného plnenia a nie až od momentu doručenia znaleckého posudku. Podľa § 797 ods. 3 OZ bol žalovaný povinný plniť do 15 dní od vyšetrenia rozsahu svojej povinnosti plniť, pričom vyšetrenie bol povinný vykonať bezodkladne. Žalobca si uplatnil úroky z omeškania po tom ako žalovaného opakovane písomne aj ústne vyzýval na plnenie, až od momentu, ktorý nastal viac ako 5 mesiacov od vzniku poistnej udalosti.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) prejednal vec podľa ust. § 212 ods. 1, § 214 ods.1, § 243d ods. 1 OSP, s prihliadnutím na novelizáciu OSP zákonom z 23. septembra 2008 č. 384/2008 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb., Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorou bolo menené znenie ustanovenia § 243b ods. 2 OSP. Účinnosť táto novela nadobudla 15. októbra 2008 a novela sa použije aj na veci začaté pred jeho účinnosťou (§ 272p ods. 1 tejto citovanej novely), pričom rozhodnutie dovolacieho súdu č. k. 1ObdoV 62/2007 – 171, ktorým dovolací súd uznesením zrušil tak rozsudok odvolacieho súdu ako aj súdu prvého stupňa a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, bolo vynesené dňa 30. 11. 2009, teda bolo vynesené už za platnosti a účinnosti citovanej novely. Po preskúmaní napadnutého rozsudku odvolaním žalobcu na pojednávaní dňa 19. apríla 2011, dospel k záveru že odvolanie žalovaného je dôvodné, preto rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 07. 10. 2010 č. k. 60 Cb 23/1997 – 200 zmenil tak, že žalobu zamietol. Žalobcu súčasne zaviazal zaplatiť žalovanému náhradu trov konania.

Napadnutý rozsudok prvostupňového súdu vychádzal z právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v zrušujúcom uznesení 1ObdoV 62/2007 – 171 (§ 243d ods. 1 OSP), ktorým bol zrušený prvý rozsudok prvostupňového súdu a aj zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu. Tu treba pripomenúť, že zrušený rozsudok prvostupňového súdu bol pre žalobcu pozitívny (žalobca bol úspešný), kdežto zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu bol pre žalobcu negatívny (žalobca bol neúspešný). Ani jeden z týchto rozsudkov nevyhovoval dovolaciemu súdu a ani jeden nepovažoval za správny. Nemožno súhlasiť s tým, že prvostupňový súd nevykonal dôkaznú povinnosť v dostatočnej miere a odôvodnenie jeho rozsudku je podľa názoru dovolacieho senátu natoľko stručné, že je vlastne nepreskúmateľné a preto ho mal zrušiť už odvolací súd. Pre odvolací súd rozsudok prvostupňového súdu bol zrozumiteľný, bol síce stručný, ale pre toho kto mal možnosť nahliadnuť aj do spisov bol aj dostatočne jasný a ak pre niekoho nebol, nebolo to chybou prvostupňového súdu. Rozsudok odvolacieho súdu už bol jasný a zrozumiteľný.

V tomto konaní, v úvode dôvodov tohto rozsudku odvolací súd uvádza rozsah dokazovania vykonaného prvostupňovým súdom. Podľa názoru odvolacieho súdu, prvostupňový súd vykonal napr. znalecké dokazovanie nad potreby tohto konania. Zo znaleckého dokazovania možno použiť len negatívny záver pre žalobcu (uvedený vyššie),

ako žalobca nedôsledne, priam lajdácky viedol účtovníctvo. Z toho dôvodu nemožno určiť ani formálne aká suma podľa správnej evidencie v trezore mala byť.

Nemožno povedať, žeby odvolací súd spochybňoval skutkové závery prvostupňového súdu, ale považoval za nesprávne vyhodnotenie dôkazov (§ 132 OSP) a z toho vyplývajúci právny záver. Ak podľa dovolacieho súdu dospel prvostupňový súd k záveru, že hotovosť (v sume 300 000.-Sk) v trezore bola, odvolací súd tie isté doklady vyhodnotil tak, že táto okolnosť preukázaná nebola. Názor, že bolo treba opakovať dokazovanie (§ 213 ods. 2 OSP) nie je v súlade so zákonom. Nikto nespochybňoval a nespochybňuje dôkazy vykonané prvostupňovým súdom, teda žeby boli neúplné, nepresné, skreslené, alebo žeby mali iné vady. Opakovane odvolací súd pripomína, že dokazovanie bolo správne vykonané, ale nesprávne vyhodnotenú a tomu zodpovedal aj právny názor. V takýchto prípadoch niet dôvodu pre opakovanie dokazovania pri zmene rozsudku. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na vysvetlivky k § 213 ods. 2 OSP v prvom a druhom vydaní Komentára OSP od Prof. JUDr. Andreja Bajcuru a kol.

Dovolací súd spochybnil právny záver odvolacieho súdu, že žalobca nepredložil hodnoverný dôkaz o tom, že pri poistnej udalosti došlo k odcudzeniu finančnej hotovosti. Neuvádza už, aký doklad predložil, alebo v čom je potrebné na zistenie tejto skutočnosti dokazovanie doplniť. Rozhodne to nie je znalecké dokazovanie, pretože v už vykonanom znaleckom dokazovaní bol preukázaný znalcom opak, totiž zo strany žalobcu porušovanie finančnej disciplíny pri disponovaní s finančnými prostriedkami, čo spôsobilo, že finančnú hotovosť, ktorá sa mala nachádzať v trezore nemožno preukázať ani nepriamymi dôkazmi.

Nesprávny je aj názor, podľa ktorého náhradu škody s poistne udalosti bolo možné iba znížiť, teda použitie § 798 Občianskeho zákonníka. Uvedené ustanovenie rieši čosi úplne iné a na doplnenie treba uviesť, že by to pripadalo v úvahu, keby výška škody bola preukázaná, ale keď preukázaná nie je, niet čo znižovať.

Žalobca v ničom neuniesol dôkazné bremeno, nepreukázal tvrdené skutočnosti, nič na tom nezmenilo ani zrušujúce uznesenie dovolacieho súdu, z toho dôvodu žalovanému nevznikla povinnosť plniť a z toho dôvodu súd žalobu zamietol.

Ak dovolací súd mal iný (pre odvolací súd nevedno aký) právny názor, rozsudok odvolacieho súdu z 8. marca 2006 č. k. 2Obo 337/2005 – 136 nesmel zrušiť pretože tým porušil zákon. V tomto prípade mal povinnosť dovolací súd postupovať podľa ustanovenia § 243b ods. 2 OSP (v terajšom znení), ktorý znie takto:

„Ak dovolací súd dôjde k záveru, že v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia nebol dostatočne zistený skutkový stav, uznesením zruší napadnuté rozhodnutie. **Ak nesprávnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia spočíva len v nesprávnom právnom posúdení správne zisteného skutkového stavu, dovolací súd zmení napadnuté rozhodnutie**“.

Znenie tohto ustanovenia bolo zavedené do OSP jeho novelou, zákonom z 23. septembra 2008 č. 384/2008 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Účinnosť táto novela nadobudla 15. októbra 2008 a novela sa použije aj na veci začaté pred jeho účinnosťou (§ 272p ods. 1 tejto citovanej novely).

Podľa tejto novely bol povinný postupovať dovolací súd, ale nepostupoval, vlastne podľa platnej a záväznej novely postupoval len v tom, že pre zrušenie použil novozavedenú formu rozhodnutia „uznesenie“ (pred novelou bol rozsudok).

Úspešnému žalovanému odvolací súd priznal aj náhradu uplatnených trov prvostupňového a a odvolacieho konania (224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 OSP), v sume 514, 51eur, ktoré pozostávajú zo zaplatenej zálohy na znalečné v sume 16,60 eur a poplatok za odvolanie v sume 497,91eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný riadny opravný prostriedok.

V Bratislave 19. apríla 2011

JUDr. Jozef Štefanko, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Helena Farkašová